

Hoe behouden we de Gouwenaar?

De Gouwenaar is ras van het jaar bij de zeldzame huisdieren. Ook in deze editie van Zeldzaam Huisdier besteden we er aandacht aan.

De Gouwenaar telt nog vier fokkers. Eén daarvan is Jan Nes in het Noord-Hollandse Aartswoud. De keuze voor de Gouwenaar dateert van ongeveer vijftien jaar geleden. Nes was al fokker van de Sallander, maar het soms minder vriendelijke karakter van die dieren maakte dat hij op zoek ging naar iets anders. Via streekgenoot Klaas Hoornsman kwam hij in contact met de Gouwenaar.

Die liefde voor het zachte karakter en de mooie, bijna exotische vacht is nooit meer overgegaan.

Jan Nes heeft nog een andere reden om de Gouwenaar trouw te blijven. Het adres van de boerderij vermeldt weliswaar Zuiderzeestraat, maar de oorspronkelijke naam van de weg is de Gouwe. Dus is dit haast een natuurlijke locatie voor een konijn als de Gouwenaar. Vergeten we dan voor het gemak even dat de naam van het ras een andere herkomst heeft.

Jan Nes was aanvankelijk melkveehouder. Ongeveer twintig jaar geleden wilde hij niet langer meegaan in de race naar schaalvergroting en specialisatie. Via werk op een kinderboerderij kwam hij terecht in de zorg en dat verschaft hem nog steeds veel plezier in het leven. Maar de dieren zijn gebleven. De melkkoeien maakten plaats voor Lakenvelders en schapen. Inmiddels zijn ook de Lakenvelders verdwenen, maar er is nog steeds een kop-

peltje schapen. En verder natuurlijk de konijnen. In de stolpboerderij is de vloer van de koeienstal vlak gemaakt en daar staan nu de rijen hokken, totaal ongeveer vijftig.

Ongewenste eigenschappen

Er zijn nog vier fokkers van de Gouwenaar en dat vindt Jan Nes wel zorgelijk. Want de genetische basis van het ras is daardoor erg smal. Geleidelijk komen er een paar eigenschappen naar voren die minder gewenst zijn. Het blijkt moeilijk om de brede kop en stevige poten te handhaven, er zijn dieren waarvan de kop smaller is dan voor het ras kenmerkend wordt gevonden. Als dergelijke eigenschappen eenmaal in een dergelijk kleine populatie aanwezig zijn, dan krijg je die er niet zomaar weer uitgefokt. Dan zou je moeten gaan kruisen met een verwant ras. Dat ligt moeilijk. Kruisen wordt bij rasverenigingen dikwijls als vloeken in de kerk beschouwd. De oorspronkelijke Havana of de Duitse Separator zouden in aanmerking kunnen komen. Die brengen robuustheid terug, maar ook een donkerder kleur van de vacht. En in de vacht zit nu juist het onderscheidende element van de Gouwenaar.

Nes heeft zijn twijfels. Aan de ene kant is hij al aan het experimenteren met kruisen. Maar de verandering van vachtkleur weegt

Jan Nes met zijn fokproduct

toch wel zwaar. Om die terug te winnen zijn toch wel een paar generaties van zorgvuldige selectie nodig. Maar wat is het alternatief? Een steeds meer vernauwende bloedvoering en toename van minder gewenste kenmerken. Als de populatie maar meer kon groeien, dan zouden er door de grotere aantallen ook meer selectiemogelijkheden zijn. Daarvoor moet de groep fokkers toenemen. Daar ligt een andere uitdaging. In 2012 is de Gouwenaar ras van het jaar. Dat geeft publiciteit en dat zou potentiële fokkers kunnen aantrekken. Er is nu de kans om het ras te promoten, via de media en op tentoonstellingen.

Het is de moeite waard, de Gouwenaar is echt een parel van ons levend erfgoed. ●